

Op verhaal komen: een contextuele bijbelstudie over om hulp durven vragen

Nodig: kaars, Bijbels, flipover, stiften, liedboeken

Bijbelstudie over Marcus 10:46-52

Stap 1: Openen en kennismaken

Begin de bijeenkomst met elkaar. Heet iedereen welkom, steek de kaars aan, spreek een gebed uit en/of zing een lied.

ZIEN – Verkennen van het eigen verhaal

Stap 2: Introductie en context

Wanneer de groep elkaar nog niet goed kent, is het goed om te beginnen met een ijsbreker. Vraag bijvoorbeeld de deelnemers om een gênante situatie te delen van op het werk/school. Een situatie waarbij ze, achteraf, eerder om hulp hadden moeten vragen, maar het zelf wilden oplossen en daardoor meer in de problemen kwamen.

Wanneer de groep elkaar al kent en er een veilige ruimte is om meer te delen kun je het volgende doen: elke deelnemer schrijft zijn grootste angst op een briefje (eventueel met toelichting), vouwt deze dubbel en stopt het in de hoed. Vervolgens pakt iemand een briefje van één van de andere deelnemers uit de hoed en leest deze voor. Daarna leeft de persoon zich in de ander in en beschrijft hoe deze zich wellicht zal voelen. Dan is de volgende deelnemer aan de beurt. Wanneer iedereen is geweest kan besproken worden wat mensen ervaren hebben of wat ze opgevallen is.

IN GESPREK MET DE TEKST – Verkennen van het bijbelverhaal

Stap 3: Bijbel openen

Lees samen Marcus 10:46-52. Laat iemand het verhaal voorlezen of lees om de beurt een vers.

Stap 4: De tekst bestuderen

Vraag aan de groep:

- Waar gaat dit verhaal over?
- Welke personages komen er naar voren in de tekst en wat weten we over hen?

Verzamel de antwoorden op een flipover zodat het voor iedereen zichtbaar is dat elk antwoord goed is. Het helpt ook om dieper in de tekst te komen, verder te kijken dan dat wat aan de oppervlakte speelt.

Stap 5: In kleine groepjes de tekst bestuderen

Verdeel de groep in kleinere groepjes. Geef hun de volgende vragen mee:

- Wat zegt en doet Bartimeüs?
- Hoe reageert de menigte op zijn roepen?
- Waarom zou de menigte hem het zwijgen op willen leggen?
- Wat zegt en doet Jezus?

Stap 6: Terugkoppeling vanuit de kleine groepjes naar de grote groep

Laat de groepjes na ongeveer 20 minuten terugkomen bij elkaar in de grote groep. Vraag de groepjes hun werk te presenteren.

Zijn er opvallende overeenkomsten of verschillen? Als het nodig is kan er ook op elkaar gereageerd worden.

HANDELEN – Samen werken aan verandering

Stap 7: Terugkoppelen aan eigen leven en context

- Kennen we verhalen waarin mensen om hulp roepen en een menigte/anderen proberen het zwijgen op te leggen? Deel deze verhalen met elkaar.
- Waarom is het zo moeilijk om hulp te zoeken?
- Wat kunnen wij doen, als families, kerken en gemeenschappen om het zoeken en vragen om hulp makkelijker te maken?

Stap 8: Afsluiting

Bedank iedereen voor zijn/haar inbreng.

Ga in een kring rond de kaars staan en houdt elkaars handen vast. Het is mooi als iedereen een hand met de palm omhoog heeft (links, als ontvangende hand) en een hand met de palm omlaag (rechts, als gevende hand).

Spreek een gebed uit en geef ruimte aan de groep om voorbeden uit te spreken.

Achtergrondinformatie voor de facilitator

Een aantal keer geneest Jezus een blinde. Bartimeüs is de enige van wie we de naam kennen. In het evangelie van Lucas (18:35-43) is er ook sprake van een blinde, ook bij Jericho. We weten niet of dit dezelfde man is, maar het zou best kunnen. De naam, Bartimeüs, is meer een verwijzing dat het de zoon van Timeus is.

Wat bijzonder is aan het gesprek tussen Jezus en Bartimeüs, is dat Jezus niet zelf met een oplossing komt. Hij vraagt aan Bartimeüs wat het is dat hij wil. De keuze is aan hem om te beslissen wat hij nodig heeft.

Blind zijn, in de tijd van de Bijbel, betekende dat je niet meedeed in de samenleving. Je kon zelfs door je familie in de steek gelaten worden en vaak zat er niets anders op dan te gaan bedelen. Over Bartimeüs weten we dat hij langs de kant van de weg zat, bij Jericho. Een belangrijke plek omdat er veel mensen langskomen, op weg naar Jeruzalem.

Ook kan 'blindheid' een metafoor zijn voor 'niet begrijpen' of 'niet willen zien' (debijbel.nl). Dat Bartimeüs Jezus aanroept met 'zoon van David' laat zien dat hij wel heel goed begrijpt wie hij voor zich heeft.

Delen van ervaringen uit Zuid -Afrika

In Zuid-Afrika is er een sterke patriarchale samenleving. Mannen moeten 'echte mannen' zijn en vrouwen moeten zich als 'vrouw' gedragen. Met name voor mannen is het lastig om zwakte te tonen. Als hij om hulp vraagt wordt dat als zwakte gezien, als vrouwelijk. 'Een man moet doen wat een man behoort te doen,' aldus een algemene wijsheid. Een echte man vraagt niet om hulp, niet van vrienden, familie of collega's. Dit brengt een last met zich mee en vaak wordt deze last in stilte gedragen. Deze bijbeltekst wordt gebruikt om, met name, met mannen te praten over hulp zoeken. Bartimeüs wordt gezien als niet-mannelijk door zijn lichamelijke gesteldheid, maar verandert in een model voor mannen wat te doen als ze serieuze problemen en uitdagingen tegenkomen. Omdat hij zich hoorbaar maakt, krijgt Bartimeüs hulp en komt uit zijn onderdrukking. Ondanks zijn blind-zijn, 'zag' hij meer.

Ook in Nederland kunnen we ervaren hoe moeilijk het is om hulp te vragen. 'Help me' zijn lastige woorden om uit te spreken. We komen liever over als sterke individuen die alles voor elkaar hebben. Als je zwakte laat zien dan zou je maar zo aan de kant gezet kunnen worden. En tegenwoordig gaat alles zo snel, voor je het weet val je buiten de boot.

Deze bijbelstudie is overgenomen (en aangepast) uit een handleiding met bijbelstudies over 'Transformative Masculinity' – om, in Zuid-Afrika, met mannen te praten over wat het

inhoudt om een man te zijn. Om hulp durven vragen is niet alleen maar lastig voor mannen, deze bijbelstudie kan met iedereen gedaan worden.

Bekijk ook de algemene instructie voor een bijbelstudie op <https://www.protestantsekerk.nl/contextueel-bijbellesen/>. Daar vindt u aanwijzingen om de bijbelstudie te begeleiden. Bereid het goed voor en let met name op hoeveel tijd er is. Het is aan te raden zeker twee uur in te plannen, of anders het programma over twee avonden te verdelen. Maak van tevoren keuzes en een tijdspad. Deze opzet is een leidraad, natuurlijk kunt u de opzet ook aanvullen of aanpassen aan de groep.

Door Hanna Wapenaar, die voor Kerk in Actie werkte in Zuid-Afrika